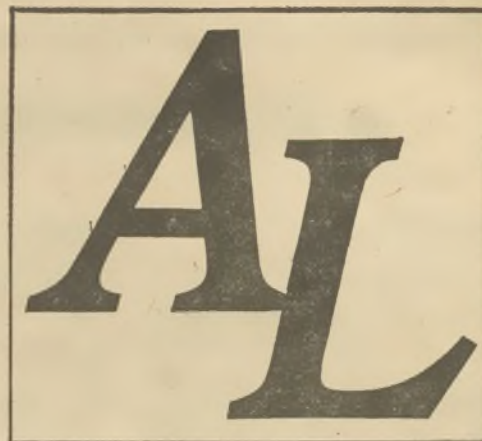

Československý týdeník - Evropské vydání Tschechoslovakische Wochenzeitung - Europäische Ausgabe

AMERICKÉ LISTY: Vychází každý pátek • Vydává a tiskne: Universum
Sokol Publ. • Vedoucí redaktor: Josef Martínek • Evropský redaktor:
Miroslav Fišera • Adresa redakce: AL, Postfach 3, 8027 Zürich
Roční předplatné S. Fr. 50.00.

AMERICKÉ LISTY: Erscheint jeden Freitag • Herausgeber: Universum
Sokol. Publ. Chefredakteur: Josef Martínek • Redakteur für Europa:
Miroslav Fišera • Anschrift der Redaktion: AL, Postfach 3,
8027 Zürich • Abonnement: S. Fr. 50.00 (jährlich).

GEGRÜNDET 1874 (New Yorské Listy) • MONTAG, den 7. MAI 1973 • POSTFACH 3, 8027 ZÜRICH, (SCHWEIZ) Nr. 18 • PREIS S. FR. 1.00

William Rogers proti isolacionismu

Ministr zahraničí William Rogers prohlásil, že americká vláda bude vzdorovat izolacionistickým trendům, protože by byl ohrožen klidný vývoj posledních let, kdyby tak nečinila. Rogers mluvil na shromáždění v klubu zahraničních novinářů v New Yorku. V klíčové pasáži projevu řekl toto: "V uplynulých letech vykázal vývoj mezinárodních záležitostí v mnohých oblastech světa slibný pokrok.

Jestliže nynější trendy budou pokračovat, věřím, že se pro naši generaci dá předefinovat válce mezi mocemi. Nebude to však snadné. V příjmením ozduší směřování by mohla kvest nedbalost, nepozornost a izolace... A tak budeme muset bojovat proti tendencím, které doprovázejí úspěch.

Nemůžeme například přistoupit na návrhy, abychom během příštích osmnácti měsíců podstatně snížili počet amerických jednotek v zahraničí.

Nebo na návrh, abychom co nejdříve omezili poskytování obranných potřeb a služeb cizím zemím a do roku 1975 zastavili poskytování bezplatné vojenské pomoci. Nebo na návrh," prohlásil dále americký ministr zahraničí, "abychom obrátili směr své zahraniční politiky, směr, který sledujeme už čtvrt století, a otočili se dovnitř, radikálně omezili aktivní roli, kterou hrajeme ve světových záležitostech, a vybudovali kolem sebe celní přehradu. I když jsou snad tyto návrhy na první pohled svůdné, přistoupit na ně by bylo pošetilé."

Návrhy na omezení amerických vojenských jednotek v západní Evropě i jinde, o kterých se Rogers zmínil, podávají opětovně po několika letech a nyní znovu někteří vlivní členové Kongresu, jako zejména v senátu, senátor Mike Mansfield, Rogers ve svém projevu znovu rozvedl důvody, proč americká vláda s návrhy tohoto druhu nesouhlasí. Jeden důvod je vojenský.

"At se sovětský útok na západní Evropu zdá jakkoli vzdálenou možností", řekl Ro-

gers, "fakt je, že sovětské vojenské síly jsou dnes větší než kdykoliv v minulosti, dobře vyzbrojené, dobře vycvičené a dobře rozmístěné; ve východní Evropě je 600.000 sovětských vojáků, které podporuje 9.000 tanků a 3.000 taktických letadel." Rogers dodal, že Severoatlantický pakt má dnes ve střední Evropě k dispozici přibližně stejný počet jednotek jako varšavský pakt.

A kdyby Amerika jednostranně omezila počet svých jednotek v zemích severoatlantických spojenců, řekl Rogers, zmizely by všechny vyhlídky na dohodu s Varšavským paktem o oboustranném a vyváženém snížení vojenských sil v západní a východní Evropě, a zároveň také oslabila pozice západu na nadcházející konferenci o celoevropské bezpečnosti a spolupráci. "Účast Spojených států v obranných záležitostech (západní) Evropy", prohlásil Rogers, "neprovokuje naše protivníky, a přitom je nezbytná pro naše spojení".

A dodal: "Pro jednostranné stažení amerických sil z Evropy nebyla ještě nikdy doba tak nevhodná jako je nyní". Jinak vzhledí ministr zahraničí do budoucnosti celkem optimisticky. Řekl, že se dá realisticky očekávat, že mezinárodní spory se budou řešit spíše vyjednáváním než násilím a že všechny země budou dodržovat vyšší standard mezinárodního chování.

BREŽNĚV PRO LEPŠÍ SPOLUPRÁCI SE ZÁPADEM

U příležitosti oslavy 1. května v Moskvě, potvrdil Brežněv ve svém dlouhém projevu přání, aby byla prohloubena spolupráce mezi Spojenými státy a Sov. svazem, nezmínil se na rozdíl jiných projevů před tím o vítězství komunistů ve Vietnamu, a také, že by USA a Jižní Vietnam porošíli mírovou dohodu. Velký pokrok tedy oproti minulému, roku, kdy ve svém projevu napadl Spoj. státy prezident Podgorný.

BREŽNĚV OPĚT VEDE

Na poslední schůzi moskevského Politbyra upevnil Brežněv opět velmi významným způsobem svoje osobní postavení, když do něho dosadil tři nové členy, vesměs své přívržence: maršála Grečka, ministra zahraničí Gromyka a náčelníka tajné policie Andropova. Zároveň s třemi nově jmenovanými se zbavil dvou členů ze staré sestavy, představitele Ukrajiny Šelesta a ministra Voronova. Počet členů Politbyra byl rozšířen na 16.

Politický svět nyní kombinuje, co asi bylo příčinou těchto přesunů ve vedení sovětské komunistické hierarchie. Velmi pravděpodobné je, že přítomnost maršála Grečka v Politbyru může nasvědčovat tomu, že Sovětský svaz se připravuje k vojenskému zákroku proti Číně, nebo alespoň tímto manévrem ji chce zastrašit. Tuto teorii podporuje i ta skutečnost, že v poslední době Sovětský svaz obnovil nukleární pokusy na Sibiři.

Andropov dále, je jedním z nejlepších osobních přátel Brežněvových, bydlí ve stejném domě, pravidelně se o ba scházejí. Jeho jmenování

není pouze přátelské gesto, nýbrž znamená větší moc tajné policie a může dokonce i znamenat větší politikou perzekuci v Sovětském svazu v budoucnu.

Přítomnost Gromykovy pak na druhé straně dokazuje, že sovětský režim hodlá pokračovat v dialogu se Západem, což bylo vlastně na posledním zasedání Politbyra jedním z hlavních bodů jednání. Námitky některých členů tohoto sboru totiž poukázaly na to, zdali v jednání s "kapitalistickým a imperialistickým" západem nebyl překročen limit. Brežněv se pak musel zaručit, že jednání s tímto, at' ve smyslu hospodářské pomoci, či zmírnění politického napětí nikterak neoslabí boj sovětského režimu o získání "proletariátu" ve světě, a také ani v nejmenším, nebude zanedbáno nic, co se bezpečnosti a obrany země týče. Brežněv je tedy nyní náležitě vybaven k nastávajícím jednáním se Spojenými státy a by i z tohoto posledního vývoje američtí političtí představitelé čerpali poučení, poněvadž i posled-

ní změny v Politbyru jsou nejenom dokladem obtíží sovětského komunistického režimu — nýbrž i také dokladem stále tvrdého kursu jeho politiky.

Návrat k Bohu

Šachový velmistr Luděk Pachman, kterému bylo nedávno dovoleno vycestovat z Československa, píše v berlínském listě Petrusblatt, že pokusy nynějšího československého režimu převychovat obyvatelstvo bezohlednou brutalitou se zvrátily v pravý opak: marxismus ztratil v Československu všechny pozice, zvláště v řadách mládeže a inteligence. Sám o sobě Pachman píše, že vystoupil z církve v roce 1946, ale v roce 1970 změnil svůj názor a opět do církve vstoupil. Podle teorií vládnoucí strany už měl být Bůh dávno mrtev; ale místo toho se lidé k Bohu navrací. To se týká i intelektuálů, kteří dříve byli předsoudušnými marxisty. Jak Luděk Pachman soudí, nejde jen o československý, nýbrž o mezinárodní symptom.

Labouristi na vzestupu?

Velké zisky labouristů v nedávných volbách do místních samospráv vyvolaly vlnu dohadů o jejich zlepšených vyhlídkách a dokonce o jejich jistém vítězství v příštích parlamentních volbách. Labouristický úspěch byl jistě pozoruhodný. Získali velkou většinu míst v radě velkého Londýna: 58 proti 32 konservativním a dvěma liberálním, a také většinu ve všech nově ustavených metropolitních správních celcích, kromě mnoha jiných průmyslových oblastí. Avšak vedení labouristické strany je příliš realistické, než aby se mu z toho zatočila hlava, a aby začalo žít z této náhlé slávy. Londýn totiž byl od třicátých let až do roku 1967 vždycky bezpečnou labouristickou baštou a i v jiných oblastech labouristé vlastně jen obnovili anebo poněkud víc skonsolidovali své pozice, které ztratili při volebních změ-

těseních v letech 1966-67 a 68. Zkušenosti politikové jsou si rovněž vědomi faktu, že ve Velké Británii nelze na obecní volby pohlížet jako na přesný barometr stoupání či klesání popularity určité politické strany, nebo na jakousi generální zkoušku na parlamentní volby. V obecních volbách jde pouze o místní zájmy, o které se většina voličů příliš nezajímá a proto se jich tak silně neúčastní. I nyní volilo jen asi 38 až 40 procent voličů, což je jen polovina účastí na posledních parlamentních volbách v roce 1970. Mimo to je možno z dnešních výsledků usuzovat nejvýš na to, jak by voliči volili v parlamentních volbách, kdyby se tyto konaly zítra, či pozítří. Je zatím nejisté, kdy budou. Pochybné je dokonce napřesrok, či dokonce napřesrok, protože ministerský předseda Heath s nimi může poč-

kat, bude-li se mu to hodit, až do června 1975. A do té doby uplyne mnoho vody a mnoho věcí se změní v hospodářském i politickém životě Velké Británie. A s nimi se změní i postoj voličů, takže si budou muset na ukázkou tohoto postoje počkat až do doby těsně před příštími parlamentními volbami. Avšak, nicméně, nová struktura místní samosprávy dá labouristům velké možnosti; v zlepšování životní úrovně i konservativní většinu v parlamentě; například v bytové výstavbě, ve školství, sociální péči a podobně. Demokratický systém v Anglii dává opozici široké pole uplatnění, a úspěch labouristů v příštích parlamentních volbách bude do značné míry záviset na tom, jak budou umět v praxi využít šance, které jim voliči dali nyní v obecních volbách.

O ČESKOSLOVENSKU

Chudák Lev

Sovětský velvyslanec S. V. Červoněnko, pro československo rozhodně rytíř neblahé postavy, se vrací do vlasti. Přijede tam asi řádně unaven ze všech těch slavnostních rozloučení, která mu připravují nejvyšší českoslovenští státní a straníční představitelé, jednotlivě i v kolektivech. Na slavnostním obědě u presidenta Svobody se dostalo Červoněnkovi nejvyššího československého státního vyznamenání: Řád Bílého Lva I. třídy, jako ctíme čs. tisk: "ocenění jeho zásluh o rozvoj československo-sovětských vztahů a přátelství mezi národy Československé socialistické republiky a Svazu sovětských socialistických republik".

První metabolická jednotka

v Československu byla instalována na II. interní klinice fakultní nemocnice v Praze 10. Slouží pacientům s akutním selháním funkce ledvin, jater a s některými otravami. Jednotka má k dispozici také umělou ledvinu a má přímou návaznost na biochemickou laboratoř.

Tisíciletí skoro bez oslav

U příležitosti milénia pražského biskupství povolil režim jen jednu vspomínkovou slavnost v chrámu Svatého Víta na pražském Hradě, a aby se ani této nedostalo přílišné publicity, zakázal církevním místům vytisknout plakáty, které by oslavu oznamily veřejnosti... Událost, která nerozumně patří k historii českého národa, byla českému národu málem zamlčena. Zato Leninovy narozeniny, ani ne "kulaté", ale 103-leté výročí, se v Československu mohutně oslavilo. V pražské Smetanově síni měl slavnostní projev Jan Fojtík.

Tristatřiatřicet

nikoli stříbrných křepelek, ale československých mládežnických funkcionářů odjelo "vlakem Družby" do Sovětského svazu s úkolem "navazovat nová přátelství" a doma potom po návratu agitovat pro větší lásku k zemi okupantů.

Voda na Slovensku

Různé katastrofy při zásobování pitnou vodou odhalily, že na Slovensku je pouze 47% obyvatel zásobováno z veřejných vodovodů. V roce 1972 se muselo u 37 vodovodních zařízení přistoupit k omezování dodávky, protože nestačil požadavkům průmyslu i domácností. Výstavba nových zařízení není v dostatečném rozsahu zajištěna ani v probíhající pětiletce.

Východní integrace

Moskva pokračuje v utužování ekonomické závislosti zemí svého bloku. Výkonný výbor Rady vzájemné hospodářské pomoci oznámil, že v poslední době bylo mezi zeměmi bloku uzavřeno na 70 vzájemných smluv o spolupráci při výrobě i ve výrobě a v dopravě. V brzké době má v Praze zasedat nejvyšší orgán této organizace.

Hlava a pata

Základní podstavec pro sochu Milicionáře, která bude stát od května v Bratislavě zhotovili v Rochlickém lomu ze tří bloků jizerské žuly, z nichž každý je 4 metry dlouhý a váží přes deset tun. Model hlavy V. I. Lenina, který bude dominantou desetimetrového památníku, jež bude odhalen příštího roku v Brně u příležitosti 104. výročí narozenin onoho soudruha, dokončil k odlévání akademický sochař Miloš Axman. At' žije velké režimní umění!

Konference o izotopech

V Mariánských Lázních se konala mezinárodní vědecká konference o studiu radioaktivních izotopů. Účastnilo se jí na 150 vědců z různých evropských zemí.

Úpravy kolem Ejovic

Bývalý rudný důl v Ejovicích u Plzně byl dlouho jedním z prvních důkazů zhubného působení starých závodů na životní prostředí. Po dlouholetých protestech byl důl zrušen. Ted' se 120 hektarů takzvané "měsíční krajiny" má rekultivovat. Lesáci osadili tuto mimořádně neúrodnou půdu olšemi, břízami, červenými duby a jilovými. Povede-li se tato akce, vznikla by ve zmíněném prostoru rekreační oblast.

Rudolf Firkušný - umělec z nejlepších

Nedávný koncert potvrdil, co obdivovatelé tohoto velkého umělce věděli, a co o něm napsal hudební kritik The New York Times Stephen E. Rubin: že Rudolf Firkušný je jeden z nejváženějších a nejvíce obdivovaných pianistů, který nebudoval svou kariéru na technicky krkolomných povrchních skladbách, nýbrž na hudebně cenných dílech velkých mistrů. Z Rubinova článku bude krajany zajímat, že jako většina slavných muzikantů i Rudolf Firkušný byl "záračné dítě", a že začal improvizovat na klavíru když mu nebyly ještě ani 4 roky. Užaslá máti přivedla dítě k Leoši Janáčkovi, který poznal jeho talent a začal učit Rudolfa — nikoli hře na klavír, té se učil jinde — nýbrž kompozici a vedl ho až do své smrti v roce 1928. Firkušný se nakonec obrátil ke klavíru. Před tím si však přece "zakomponoval", svou první a poslední skladbu, klavírní koncert, který si zahrál v Praze. Následovala skvělá kariéra pianisty oslavované

ho nejen v Československu, nýbrž po celé Evropě.

Po okupaci Československa nacisty odjel Firkušný do USA a začal budovat svou kariéru znovu. Věděl, že může pomáhat své vlasti více ze zahraničí. Žádný jiný umělec nehrál tolik hudby své vlasti jako Rudolf Firkušný.

Věnoval celé programy české hudbě, nahrál na gramofonové desky všechny klavírní

skladby svého učitele Leoše Janáčka.

Sobotní koncert byl však ve znamení Beethovena — dvě sonáty a Bagatelly — a Schuberta. Jen v přidavcích se slavný pianista uchýlil od nekompromisního programu a přidal technicky oslňující skladbu Debussyho a d'abelsky obtížnou a efektní koncertní etudu Bedřicha Smetany. **Jst.**

Praha má problémy

Už po řadu let docházejí ze statistických dat varovná znamení pro čs. ústřední úřady: Praha stárne. Podle projekce na příštích dvacet let by se měl počet pražských obyvatel snížit o 127.000 osob, z toho počet lidí v produktivním věku o 90.000 osob. Už v dnešním porovnání je v hlavním městě relativně nejméně dětí a nejvíce starých lidí v republice. Vládní orgány chtějí teď udržet počet obyvatel a zaměstnanosti v Praze alespoň na dnešní úrovni. Znamená to převést sem do roku 1985 asi 117.000 pracujících. Ovšem v českých zemích vzroste do té doby obyvatelstvo pouze asi o 148.000 lidí.

Proto se na tomto migračním programu má podílet celá republika. Důraz bude na náboru mladých lidí a na převodech v nejdůležitějších resortech. Nábor se bude konat všude kromě severních Čech a pohraničí. Za nejsložitější se považují převody v rámci resortů, protože nejde o pouhý počet, ale o to získat lidi mladé a kvalifikované. Už teď ze krajů ozývají protestní hlasy o "odčerpávání mozků" do hlavního města a lze proto očekávat, že se leckde budou snažit — z pocho-pitelných místních zájmů — vládní usnesení splnit pouze formálně. Ani Pražané však nevítají nové obyvatele s velkým nadšením. Říkají: "My se dávno nemůžeme dočkat

nového bytu a ti nově přišli ho dostanou!" Prahu ještě dnes opouští ročně na 2000 pracujících v produktivním věku jen proto, že jinde dostanou rychleji střechu nad hlavou. Ovšem kde vzít byty? Proto jde taky nábor po mladých lidech; počítá se, že budou rádi bydlet i v nouzových ubytovnách, které zřídí jednotlivé podniky. — K tomu dodejme jen poslední výsledky celostátního průzkumu vývoje populace, které konstatují, že velkým problémem zůstává pokles porodnosti. Vládní populační komise navrhuje, aby interupční komise povolovaly přerušování těhotenství bezdůvodným vdaným ženám a matkám s jedním dítětem jen výjimečně. Pokračování poklesu by podle komise mělo v budoucnu nežádoucí společenské a sociálně-ekonomické důsledky. V roce 1995 by došlo k absolutnímu snížení počtu obyvatelstva, protože se urychlí proces jeho stárnutí.

S. A. CHERNOFF

lékař
223 SECOND AVENUE, N. Y. C.
7-7818
Tel.: GRamercy 7-7697
Hours:
Daily 10 to 5:45 P. M.
Saturday 10 A. M. to 3 P. M.

České chronické nemoci mužů •
ten • Krevní zkouška pro povolení
• sňatku • Naběhlé žily léčeny bez
operace • X-Ray a Fluoroskop.

Tradiční jarní čerpání

březové mízy skončilo v březových hájích stěkovského poleší na Ústecku. Letos ji bylo získáno za dva týdny přes 15 tun. V Severočeských tukových závodech v Ústí nad Labem použijí jarní mizu k výrobě březového šamponu.

Na pomoc cikánům

K problémům Cikánů — Romů v českých zemích hovořili účastníci konference v Karlových Varech. Problémem u cikánských obyvatel je stále kultura bydlení, docházka dětí do školy a dodržování zdravotních zvyklostí. Zástupci ministerstva sociálních věcí konstatovali zvláště v karlovarském okrese, kde sídlí značný počet Cikánů, postupné zlepšování situace.

Aforismy týdne

Kdo šetří (sebe) — vydrží za tři!

Zúčastňoval se všech předem vyhraných bitev.

Člověk toho musí navenek hodně znát, aby dokázal být uvnitř pokorný.

ZAJÍMÁTE SE O DĚNÍ V ČESKOSLOVENSKU? ZAJÍMÁ VÁS, CO SE DĚJE VE SVĚTĚ?

Čtete anglické, německé, francouzské nebo jiné cizojazyčné časopisy. Zjistíte, že doba, kdy věnovaly hodně místa Československu, pomalu, ale jistě mizí. Je to škoda. Ta malá země v srdci Evropy nejenže byla, ale stále je bohatým místem světa a jeho svědomí. Podrobné informace o událostech v Československu z hlediska rámce mezinárodního dění, informace leckdy unikátní, které v žádném jiném tisku nenajdete, přináší pravidelně náš týdeník. Není-li vám osud bývalé vlasti lhostejný, stanete se čtenářem Amerických Listů.

Zde odstihněte a zašlete na adresu:

AMERICKÉ LISTY,

Postfach 3, 8027 Zürich/Schweiz

Přiklašte se za odběratele "Amerických Listů" a předplatné zaplatíte poštovní složenkou (celoročně, pololetně, čtvrtletně. Nehodící se škrtněte. Roční předplatné S. Fr. 50.00, pololetní S. Fr. 25.00, čtvrtletní S. Fr. 13.00 nebo přepočít v jiné měně. Předplatné je možno uhradit i šekem nebo money order.

Jméno:

Adresa:

AMERICKÉ LISTY, československo-americký týdeník. — Vydává a tiskne Universum Sokol Publications, Inc., 283 Oak St., Perth Amboy, N. J. 08861. — Nevyžádané rukopisy se nevracejí. — Veškerá tisková práva vyhrazena. — Roční předplatné švýcarských Fr. 50.00 nebo ekvivalent.

AMERICKÉ LISTY, Czechoslovak-American weekly. Published and printed by Universum Sokol Publications, Inc., 283 Oak Street, Perth Amboy, N. J. 08861. — Rights of republication of all materials herein are reserved. — Yearly subscription S. Fr. 50.00 or equivalent;

DVĚ GENERACE

Ferdinand Peroutka

Mluvili jsme posledně o knížce pana Evžena Loebla, sestavené z projevů, jež měl k německým a americkým studentům. Nemohli jsme jinak než prohlásit ji za záslužnou. Vymlouvá západní mládež bezcílný radikalismus a jako "hlavní potřebné" doporučuje myšlení. To je nesporná zásluha. Jstu však některé jiné věci. Pan Loebel se jen zřídka zmiňuje o starší československé demokratické generaci a když, tedy proto, aby ji různým způsobem kritisoval. Zároveň však čteme v jeho knížce, že není fair, jestliže starší generace kritizuje mladší. Na druhé straně může být otázka, je-li mladší generaci v poměru k starší všechno dovoleno, a kolik z toho, co je fair, ona dává jiným. Když roku 1948 demokraté odcházeli do exilu, mladší generace páně Loeblova (nebo to, co z ní pokládá za svou generaci) se připojila k těm, kdo za nimi volali: "Prašivina". Tu jsme pocítili a ještě cítíme, že to by neměl být konečný úsudek o československých demokratech. A pan Loebel naléhavě doporučuje myšlení. Budeme se ptát, jak velice jeho vlastní generace k tomu přispěla.

Je v archivech, že přečasto tato generace pravila, že všechno "vychází z vůle času". Je-li tomu tak, lidé to mají pohodlné: čas myslí za ně. Páně Loeblovi druhové stáli v čele davů, dav na jednom náměstí byl pro ně argument, který všechny jiné argumenty překoná. Zpívali: "Až nás budou miliony". A psali: "Z Majakovského jsme si vybrali postavu agitátora". Řečeno a uděláno. Ale: agitate nebo myšlení? Vybrali si nejčilejšího z domácích agitátorů, celkem příjemného bohéma Julia Fučíka, jenž měl tu spěšnou metodu myšlení, kterou bohéma mívá. Po únoru 1948 ho vystavili jako souhrn národního svědomí a skoro jako nejvýznamnější figuru v dějinách československého myšlení. Když tak učinili, neměli už žádné starosti, pokud pravidel myšlení se týká. Tak to šlo po nějakou dobu, až "vůle času" se pozměnila v detailech. Na začátku let padesátých páně Loeblova generace utrpěla své Waterloo, nejtrpčí Waterloo. Jako se Stalinovi hodilo vyhladit část komunistických vůdců v sovětech, tak se mu nyní hodilo totéž v Československu. Věci se podivně obrátily v ruku páně Loeblovy generace. Čtrnáct jejich členů, všichni zasloužili o Únor, bylo postaveno před soud, takový soud, jaký stalinismus dovedl sestavovat. Jen tři z nich, mezi nimi pan Loebel, vyvázli životem. Další významný muž generace, pan

Husák, stál před soudem později. Měli společné pocity: byli zmateni, nechápali, co se děje. Byli marx-leninisté, a ti, kdo je nyní týrali, byli také marx-leninisté. Je třeba znát hmotné podrobnosti této porážky. Pan London, jiný muž této generace, ve svých pamětech píše, že ve dne v noci měl ruce spoutány vzadu, a když mu dali misku s jídlem, musil si kleknout a jídlo vylízat. Vedle ve své kobce, také podle svých pamětí, uvažoval pan Loebel: "Jak mohlo hnutí, které bylo na začátku tak hluboce humanitní, končit ve fašistickém barbarství?" Opravdu: jak mohl marx-leninismus vést k tomu, že pan London vylizoval jídlo z misky?

Na to je jediná odpověď: hnutí nebylo od samého začátku tak hluboce humanitní, jak generace páně Loeblova chtěla věřit. Teprve ve svých celcích tato generace přicházela na to, že nevěděla, co je to sovětský komunismus, jemuž slíbila věrnost. Jak se mohlo stát, že nevěděla? Bylo dost materiálu pro toho, kdo by jej chtěl, byla výmluvná historie. To, co pan Loebel nazýval ve své cele fašistickým barbarstvím, nevzniklo teprve, když přišly nejtrpčí chvíle generace páně Loeblovy. To bylo jen pokračování v tom, co se vynořilo na povrch v sovětech už před dvaceti lety a už tehdy podalo své hlavní výkony: třetina nebo polovina ústředního výboru sovětské komunistické strany byla vyvražďena, starší leninisté vymírali na Sibiři, násilná kolektivizace zemědělství měla pět milionů obětí — hladem nebo zbraněmi — spisovatelé mizeli beze stopy, byly falešné procesy a nesčetné tresty smrti, které bez soudu vynesla tajná policie. Byl zaveden trest smrti pro děti — poprvé v dějinách. To vše se nějak nedotklo generace páně Loeblovy, dále věřila v "hluboký humanismus". Je patrně společnou slabostí mladých generací, že trpí alergií k historii, i k zcela nedávné historii.

Ale snad, snad lze proniknout hlouběji do svědomí generace pana Loebla nebo si aspoň učinit určité dohady. Snad neexistovala jen mladistvá alergie k historii. S pozoruhodnou houževnatostí se pan Loebel ve své knížce drží slov "revoluce" a "revolucionář". Práví: "Byl jsem a dosud jsem revolucionář, má generace byla revolucionářská". Ovšem, vykládá to uklidňujícím způsobem: myšlení posiluje společnost kupředu, tedy každý, kdo přemýšlí, je revolucionář. Tu slovo "revoluce" je zřejmá metafora. A nyní se ptáme:

měla jeho generace, aspoň velmi mnozí z ní, na mysl toto zplatonisované pojetí revoluce jako děje myšlenkového? Anebo měla na mysl, jako Catilina, revoluci v drsném klasickém smyslu — násilný převrat, ozbrojené tlupy na ulicích, vězení nepřítelů, utrpení poraženým? Chtěla revoluci jako metaforu nebo jako nejtvrďší skutečnost? A byli nebo nebyli v jeho generaci, kdo toužili po jednom známém sladkém plodu revoluce, po osobní moci? Jestliže byli, kterých bylo více, těch s tímto toužením nebo těch bez něho? Na tuto otázku by příslušníci páně Loeblovy generace musili odpovídat s rukou na srdci.

Nenarodili jsme se včera a už tenkrát jsme se dívali. A zdálo se nám, že vidíme mnoho lidí z páně Loeblovy generace opilé moci. Se zcela nepochybnou rozkoší sloužili v Únoru v akčních výborech, kde poprvé viděli, že věci mohou být za chvíli převráceny a lidé ničeni. Zakazovali si některé myšlenky a některá pozorování, aby v sobě neoslabilu revoluční elán. Mnohé jim mohlo být nápadné, ale vždy se jim podařilo dívat se někam jinam, jako oněm Němcům, kterým se podařilo nevědět — co se děje v koncentračních táborech. Turgenev vyličil jednoho hrdinu své doby, který praví: "Někdy kritizuji, ale vždycky se přidávám." Slepá poslušnost na jedné úrovni jim dávala možnost poroučení na úrovni druhé. Poroučení bylo někdy i groteskní. Vzpomínáme na jeden příkaz, který vydali: "Příčný proužek na ponožce je politicky nesprávný." Jak to vyložit jinak než opilstvím moci?

Stalin rozštěpil generaci páně Loeblova, jedny poslal na popraviště a do vězení, druhým ponechal tu moc, již mají vykonavatelé diktatury. Ale žádná generace není poslušná, a generace páně Loeblova jako celek utrpěla nové Waterloo. Opět jednou synové se obrátili proti otci, a mládež, která dospěla v letech šedesátých, chová se za Pražského jara generaci pana Loebla s velkým nepřátelstvím. A byli někteří mladší lidé, jaksi na rozhraní dvou generací, kteří v Únoru se připojili k rozjeté masině. Dvacet let jim dalo čas rozmyslet se, dívat se a vyvodit důsledky z toho, co viděli. Ti dali pak Pražskému jaru teorii, která byla schopna otřást sovětským impériem. Světy nemohou připustit klidnou konkurenci demokratického socialismu. Nezbyvala jim než invaze. Jestliže pan Loebel nyní letmo načrtl, co jeho generaci dělilo od starší demokratické ge-

nerace, my vyložíme, co tuto generaci dělilo od jeho generace. V letech třicátých fašismus znepokojoval Evropu, lidé se odhodlávali proti němu bojovat, ale byli zároveň spojeni i rozděleni. Jedni viděli nebezpečí, propast jen napravo. Stalinův komunismus nepokládali za propast. V tom generace pana Loebla se chovala s velkou důsledností. Demokraté se domnívali vidět, že demokracie jde po úzké cestě, že propast je nalevo i napravo té cesty, že komunismus, jak byl znám, je také propast.

Byl c to ohnivý spor, a demokraté byli nesmírně hanobeni za své smýšlení, že propast je také nalevo. Dnes, zdá se, je možno tento spor pokládat za vyřízený. Myslíme, že stačí se zeptat: nebyla? Jak píše ve svých pamětech, pan Loebel ve vězeňské cele uvažoval: "Lidská bytost může být násilím oloupena o vše, co má." To byla pravda, ale pravda, která dlouho oddělovala generaci pana Loebla od demokratů, kteří na to přišli dříve. Lidské bytosti už po delší dobu byly clupovány o vše, co měly, aniž by páně Loeblova generace tomu věnovala velkou pozornost.

Nic jiného neoddělovalo tak velice dvě generace od sebe jako to, že jen jedna z nich byla proti diktatuře, proti nekontrolované moci jedné politické strany. To byla hranice, na níž mysl se rozdělávala. Generaci pana Loebla buď ušlo, že komunisté pro sebe žádají takovou diktaturu, nebo to považovali za spravedlivé a potřebné. V každém případě dlouho jednala s demokracií rázně, jakoby jejich odpor proti sa-

movládě jedné politické strany byl blízek padoušství. Avšak: které prorocství demokratů o tom, že nekontrolovaná moc se zvrhne, se nesplnilo?

Litujeme této polemiky, ale zdálo se nám, že pan Loebel, který dnes stojí na demokratickém stanovisku, by mohl, měl pojednávat o československé demokratické generaci s větším porozuměním. Konec konců, ona udržovala ideu demokratické vlády do poslední chvíle, a bylo to její dílo, že Československo zůstávalo demokratické, když už všude okolo byly diktátské nebo polodiktátské vlády. To byla půda, z níž se zrodilo i Pražské jaro, jiné okolní státy neměly tuto důraznou demokratickou tradici. Československá demokratická generace uskutečnila demokratický stát v omezených časových podmínkách své doby a sloužila mu, i když leckterá jiná role by byla okázalejší. Byla si vědoma všech vad a nedostatků, ale zároveň i toho, že v jiných systémech jsou vady větší a horší, často nehorázné a lidí pohlcující vady. Jak jsme řekli na začátku, je to nejdokonaleji ztracená generace, a snad zaslouhuje soucitu. Ale zatím, jak Havlíček napsal "stojí hruška v širém poli" a každý se u ní zastaví, aby vykonal svou potřebu.

Kvůli metru do Moskvy

Odborníci pro budovanou pražskou podzemní dráhu se připravují na odborné technické škole při moskevském metru. Čtyři skupiny se učí řídit elektrické vlaky, pátá ovládat provoz a údržbu.

Chcete

Poznat krásy Československa?

Pozvat své příbuzné do USA?

POSLAT TUZEXOVÉ POUKAZY RÝCHLE

A SPOLEHLIVĚ? BEZSTAROSTNĚ CESTOVAT

PO USA I JINÝCH ČÁSTECH SVĚTA?

OBRAŤTE SE PRO BEZPLATNÉ SLUŽBY

A INFORMACE NA

Gutleber Travel Agency, Inc.

110-01 Jamaica Avenue

Richmond Hill, N. Y. 11418

Tel. 441-8700 (212)

2 x Z JUGOSLAVIE

Západoněmecký kancléř Willy Brandt navštívil Jugoslávii. Měl rozhovory s jugoslávským ministerským předsedou Džemalem Bijedičem. Potom byl hostem presidenta Tita na Jadranském ostrově Brioni. Na slavnostní hostině, kterou pro něho uspořádal v Bělehradu Bijedič, ocenil Brandt úzkou spolupráci mezi oběma zeměmi jako "povzbudivý příklad co nejvolnější výměny lidí, statků a myšlenek. "Zde jsou dvě evropské země, které si přes rozličnost společenských soustav otevřely navzájem široko hranice", řekl spolkový kancléř. V hlavních otázkách politiky, zaměřené na uvolňování napětí a bezpečnost, se názory obou zemí vesměs shodují. Brandt hovořil v této souvislosti i o "kladném úkolu", jehož se Jugoslávie může ujmout svou politikou narovnání a zprostředkování.

Bilance dvoustranných styků mezi oběma zeměmi je podle jeho slov imposantní. Konkrétního pokroku bylo dosaženo zvláště v hospodářské oblasti, západoněmecký obchod s Jugoslávií se od roku 1968 zdvojnásobil — v kulturní a vědeckotechnické spolupráci, v cestovním ruchu, právní pomoci a v neposlední řadě i v činnosti jugoslávských občanů ve spolkové republice, konstatoval Brandt a ujistil své hostitele — že bonnská vláda bude podporovat hospodářské požadavky Bělehradu v jeho právě zahájených rozhovorech s

Mezinárodní přehled

Evropským společenstvím o nové obchodní dohodě.

Pokud jde o odškodnění za německou okupaci z druhé světové války v hodnotě dvou miliard marek, které Bělehrad žádá a Bonn odmítá, pozorovatelé soudí, že tato nevyřešená otázka nevrhla stín na Brandtovu návštěvu. Bonnská vláda nabízí Bělehradu sto milionů marek pro jugoslávské oběti nacistické hrůzovlády a vyzdvihuje, že se jugoslávské nároky vztahují z valné části na bojové akce partyzánů, za něž nelze žádat odškodnění.

Kancléř Brandt může svým hostitelům ostatně doložit, že bonnská vláda poskytuje Jugoslávii hospodářskou pomoc, která dosahuje téměř poloviny částky, požadované Bělehradem jako odškodnění.

Dvoudenní stávka horníků z Veleňského uhelného dolu ve Slovinsku skončila plným úspěchem pro stávkující. Haviři si vymohli dvacetiprocentní zvýšení mezd. Bělehradská Borba napsala, že stranický výbor podporoval oprávněné požadavky stávkujících horníků a ostře kritizoval činnost některých jedinců, kteří se snažili využít zastavení práce k tomu, aby vznášeli nepřijatelné požadavky. Stávkujícím horníkům bylo rovněž slíbeno, že bude vyřešena otázka práce o sobotách a přesčasové prá-

ce vůbec. Stranický výbor na zasedání rovněž rozhodl, aby horníci buď určili orgán samosprávy, který by hájil jejich zájmy v rozhovorech s podnikovým ředitelstvem — nebo aby si zvolili vlastní zástupce, kteří by uvedli požadavky pracujících v soulad s konkrétními možnostmi uhelného dolu. Stávkující haviři přijali tyto návrhy a vrátili se na pracoviště. 20ti procentní zvýšení mezd, které si vybojovali, je nesporně jejich velkým úspěchem. Dogma, že pracující v komunistických státech nemají a ani nemohou mít důvod ke stávce, protože se stali "hospodářem své země", jak tvrdí například článek dvě Prohlášení československé ústavy z roku 1960, vyvracejí fakta v komunistických zemích; dokazují totiž opak.

BEZ ZÁPADU TO NEJE

Kremelští vládcí znovu nepřímo doznali, že marxistické doktriny selhávají v zemědělství ještě více než v jiných hospodářských sektorech, že centralistické plánování se v zemědělské výrobě neosvědčuje, a že kolchozy a sovchozy nejsou schopny plně zajistit výživu národa. Po rozsáhlých nákupech obilí, které provedli loni v Americe se nyní rozhodli, dovést ze země Evropského hospodářského společenství také tuky. Z celkového množství 400 tisíc tun másla, které tam leží už měsíce v chladírnách, odkoupili 200 tisíc tun. Máslo chtějí odebrat během příštích sedmi měsíců. Obchod zprostředkovala francouzská firma Inter-Agra — jejíž majitel, Jean Doumeng je nazýván rudým milionářem. Přestože je velmi zámožný — má kromě prosperujícího velkoobchodu též velkostatek — hlásí se ke komunistické straně. Pro svoji stranickou příslušnost je proto v Moskvě dobře zaplácán. Při obchodování se Západem používá sovětská vláda jeho služeb a umožňuje mu slušný výdělek. Proslýchá se však — že část zisku musí odevzdávat na financování francouzské komunistické strany.

Zajímají se o ječmen také v západním Německu. Na země Evropského hospodářského společenství se v menším rozsahu obracejí i Poláci. To pochopitelně neznamená, že Evropské hospodářské společenství je bez problémů v zemědělské oblasti. Problémem je zvláště jednotná úprava cen za zemědělské výrobky. V Lucemburku o tom jednali ministři zemědělství devíti členských zemí více než dvacet hodin, ale bez výsledku. Dosavadní ceny platí do 1. května. Ministři zemědělství zemí společného trhu se před touto lhůtou sejdou znovu, aby se pokusili o

kompromis ve sporných otázkách. Jde o to, mají-li se ceny za některé zemědělské výrobky zvýšit a v jakém rozsahu. V případě, že by se tohoto kompromisu nedosáhlo, byla by platnost dosavadních cen automaticky prodloužena.

DRAHÝ FIDEL

Mexický prezident se sešel s argentinským "mužem v pozadí", bývalým diktátorem Peronem — patronem nového argentinského presidenta Campory, a společně jednali o tom, že bude třeba změnit postoj vůči Castrovi Kubě. Peron projevuje vůči Kubě zvláštní, skoro sentimentální city, zcela odlišné od citů, jež k němu chovají ostatní jihoamerické státy. Zdá se, že on za Argentínu a presidenta Echevarria za Mexiko, zapomněli na to, jak chtěl Castro rozvracet Latinskou Ameriku pomocí svých guerill. Že se mu to nepodařilo, je jen důkazem slabosti, nikoli nechuti.

Peron a Echevarria se domnívají, že z Kubu nehrozí žádné další nebezpečí, a že naopak, přátelství s Kubou nějak zmenší vliv Spojených států v jihoamerické oblasti. Ten americký vliv se ovšem projevoval hlavně jakožto hospodářský i kulturní přínos. V celých dlouhých dějinách vztahů Spojených států a latinskoamerických zemí nedošlo k podobným zjevným, jaké charakterizují mnohem kratší éru vztahů a vlivu Sovětského svazu ve východní a střední Evropě. Ten vliv už dnes zasahuje i do americké oblasti, kde Kuba a Čile jsou dvě hnízka komunistické rozpínivosti. Sověti draze doplácí na Castrovu Kubu i na Čile, považují to však za zdravou investici, která jim v budoucnu přinese zlaté úroky buď přímo, anebo tím, že podvrátí vliv Spojených států. Dnešní hospodářská situace ovšem nutí Sovětský svaz poněkud zrevidovat účty za miliardové dodávky na Kubu i do Čile, a hledat nové možnosti, jak celkový náklad zmenšit, aniž by čilský i kubánský režim musel přestat nadále fungovat.

Jedna z velkých položek — které Sovětský svaz musí vynakládat na podporu Kubu, je dovoz oleje. Nedávno se sovětské diplomaty ptali Lorenze Fernandez, kandidáta na presidentský úřad ve Venezuele za křesťanské socialisty, bude-li ochotný prodávat olej na Kubu. Sověti se zavázali, že sami budou platit všechny účty a vysvětlili to tak, že doprava oleje na Kubu ze SSSR je neobyčejně nákladná, a že tedy hledají nové možnosti — jak Castro zásobovat. Dohoda s Venezuelou by znamenala i další významnou změnu: Venezuela by tak porušila dosavadní bojkot, který

Organizace amerických států vyhlásila proti Castrovi. Jestliže se toto uskuteční — pak Sovětský svaz bude moci nových styků využít hlavně pro sebe a proti Spojeným státům.

To je třeba mít na mysli. Původní plány na revoluci v Jižní a Střední Americe neuspěly, proto komunisté, zejména SSSR, hledají nové cesty rozvratu. Zdá se bohužel, že někteří jihoameričtí státníci tyto souvislosti nechápou, či nechťejí vidět a jsou ochotni zahřívát hada na prsou.

Informace z oddělení dezinformací

Nedávno vystoupil v západoněmecké televizi čs. emigrant Ladislav Bittman, bývalý major československé tajné služby z oddělení "D", což znamená dezinformace. Toto oddělení vyrábělo falešné doklady, které měly za úkol diskreditovat západní vlády, například západní Německo jako nositele nacizmu, nebo Spojené státy jako nositele imperialismu. Major Bittman vyprávěl v televizi, jak on sám, s jinými důstojníky tajné služby uložil v roce 1964 4 bedny s údajně nacistickými dokumenty na dno Černého jezera na Šumavě. Tyto bedny pak později sám "odhalil" a jeho oddělení udělalo z nich hlavní senzaci východní propagandy proti západnímu Německu. V bednách byly zpočátku jen prázdné papíry, protože sověti včas nedodali materiály ze svých archivů. Ty došly až dodatečně a ukázalo se, že všechny byly v té době staré asi dvacet let a nebylo v nich nic nového... Jenže údajný nález nacistického archivu v Černém jezeře proběhl mezitím světovým tiskem a propaganda v celém sovětském bloku omílala hrozbu údajného neonacizmu v západním Německu; vymýšleli se bývalí nacisti sedící v klíčových pozicích spolkové republiky, v její politice, soudnictví, armádě a podobně. O celé akci vědělo jen několik málo zasvěcených. Mezi nimi první tajemník KSČ a prezident Novotný a dnešní ministerský předseda Štrougal, tehdy ministr vnitra. Bývalý major Bittman sám Štrougala instruoval, aby mohl bez rizika odpovídat za otázky zahraničních novinářů, které si tehdy československá vláda svolala na zvláštní tiskovou konferenci.

Juraj Hainke

Tajovského 769 Nové Město nad Váhom Czechoslovakia za známky USA dám známky Československa a iných východoeurópskych štátov. Korešpondovať možno slovensky, česky, nemecky, anglicky a francúzsky. Odpoviem na každý dopis.

Nechte Vaše peníze pracovat pro Vás!

Zvýšili jsme úroky a platíme nyní:

6% přinese 6.27%

na vkladní certifikáty

aspoň \$ 500.00 zaručené na dva roky

5¼% přinese 6.00%

na vkladní certifikáty

aspoň \$ 500.00 zaručené na jeden rok

5% přinese 5.20%

na vkladní knížky

v jakémkoliv obnose od \$ 5.00 výše.

Úroky na vkladní Certifikáty počítáme a vyplatíme čtvrtletně, úroky na vkladní knížky počítáme a připsujeme též čtvrtletně.

Peníze jsou zaručené pro každého až do \$20,000.00 vládní pojišťovnou Federal Savings and Loan Insurance Corporation ve Washingtoně.

Uložte si peníze u nás porostou Vám velmi rychle.

FOURTH FEDERAL SAVINGS AND LOAN ASSOCIATION

1355 FIRST AVENUE, NEW YORK N.Y. 10021

aneb

2636 CENTRAL PARK AVE., Central Shopping Plaza, Yonkers, New York 10710

and

590 EAST 187 STREET Bronx, New York 10458

BOMBY A PADĚLATELÉ ...

Milan Schulz

Každý návštěvník některé ze známých světových galerií, rozumí se — obrazových, se už jistě jednou zastavil u některého z oněch podivínů, kteří po celé týdny vysedávají u jednoho obrazu a snaží se ho zcela napodobit. Těm lidem se říká kopisté a jsou to převážně studenti uměleckých škol, kteří si podle starých mistrů osvojují techniku řemesla, míchání barev, podrobnosti kompozice. Leč onoho návštěvníka — když už vidí kopistu padesátého a stého, jistě také napadlo, co se pak děje s kopii, které jsou někdy pro laika od originálu k nerozeznání. Kam se podějí ony napodobeniny? Zničí se zase nebo jsou někde dobře uzavřeny a hlídány? Vždyť by se přece mohly snadno stát předmětem výnosné spekulace. Je známo, že čas od času odhalí příslušné vyšetřovací orgány v té či oné zemi dobře zorganizovaný spolek šikovných hlav a rukou, které se spojí právě za účelem falsifikace obrazových originálů a jejich prodeje hlavně do soukromných sbírek. A je známo, že tyto pracovní kolektivy postupují už dnes velice promyšleně, odborně a se znalostí řemesla malířského i obchodního. Jistěže nebudou falšovat Monu Lisu nebo Michelangela, který je přesně registrován v proslulé galerii, nebo některý z dobře známých obrazů Picasových. Dnes se vybírají různé „neznámí mistři“ nebo menší obrázky slavných malířů, které — jako — byly objeveny kdesi na půdě či v neprobádaném depozitáři. K výrobě takových falz se nejprve sejdou chemici, aby připravili materiál, odpovídající co nejvěrněji době vzniku připravovaného obrazu. Je nutno připravit správný podklad (plátno, kov, sklo), je třeba dobře vybrat dřevo pro rám a upravit ho tak, aby práce červotočů vypadala jako živá a aby byl zjevný i případný zub času, který hlodal na různých součástech obrazu. To se pak všestranně samozřejmě týká i barev či jiné použité techniky. Pak teprve přichází ke slovu kopista, aby pečlivým postupem „vytvořil dílo“ — a po něm obchodník, který musí najít bezpečný, většinou nepřilíš hlučný odbyť. Ani prodávající nemá zájem na velké publicitě kolem nepravosti, ani kupující většinou nechce moc o věci vykládat — obává se jiných podnikatelů v tomto oboru v poslední době velmi aktivních: zlodějů. A tak obchod běží a majitel se může alespoň před přáteli pochlubit další perlou ve své sbírce.

Přesněji: mohl se pochlubit. Podle zjištění pittsburské university to teď začnou mít padělatelé obzvlášť obtížné. A zase nikoli oni kopisté,

kterí dílo vyrábějí, ale ti, kteří připravují materiál. Je známo, že archeologové používají při zjišťování stáří svých nálezů takzvaných „uhlíkových hodin“. Rostliny a zvířata přijímají totiž za svého života z kosmického záření určité množství izotopu uhlíku číslo 14. Po zpracování na různé materiály se pak tato látka pomalu rozpadá. Takže podle množství zbytků se dá vy počítat stáří zkoumaného materiálu. Doposud tak ovšem bylo možno posuzovat předměty starší alespoň více než jedno století: izotop se totiž rozpadá velmi pomalu. Avšak nová doba přinesla v tomto ohledu kuriózní změnu.

V padesátých letech tohoto století vyplodily zkoušky atomových bomb v zemské atmosféře mnoho dalšího uhlíku číslo 14, který se stejným způsobem — přes olej, papír a jiný materiál — stává osudným všem novodobým padělatelům obrazů. Jejich

výrobky mají mnohem větší obsah jmenovaného uhlíku než originály, namalované před rokem 1950. Je to zvláštní: po jedno desetiletí se nad lidstvem vznášelo obávané nebezpečí světového válečného konfliktu, demonstrováné častými zkouškami novověkých zbraní hromadného ničení. Svět se obával nejhoršího. A nakonec na to na všechno doplatili šmelinářští uměleckými zbožím, podvodníci a podvodníci, kteří jistě netušili, jakou škodu jim připravují ohnivé výbuchy nad ruskou stepí a nad tichomořskými atoly. Dalo by se tu podle starého úsloví prohlásit: Vždycky něco špatného pro něco dobrého. Po pravdě je tomu tak, že by obyvatelé této zeměkoule jistě napříště raději riskovali jednoho falešného Renoira než stupňovanou razanci vodíkových a jiných pum. Konečně: chytří vědci, kteří to s uhlíky a vodíky, jak vidět, umějí, by snad dokonce přišli i na to, jak padělatelům znesnadnit život i bez výbuchů rázu čistě vojenského.

„Ševče drž se politiky a nefušuj do bot!“

Struktura — jak zjišťujeme ve slovníku, je stavba, výstavba, ale též uspořádání, organizace, posloupnost. Vesměs slova, drahá tomuto režimu. Naproti tomu je režim alergický na slovo „strukturalismus“, které mimo jiné označuje badání o výstavbě, organizaci, o vnitřním uspořádání uměleckého díla.

Lenin řekl, že v umění rozhoduje stranickost. Nutno bádát o stranickosti v románech Františka Kožíka a Vladimíra Pazourka, není však dovoleno zkoumat strukturu Máchova verše nebo větné uspořádání u Boženy Němcové. Vždyť: není struktura jako struktura.

„Literární měsíčník“, který pro nedostatek rukopisů vychází s několikaletým zpožděním, zaplnil v březnovém čísle hned deset hustě potisknutých stránek článkem Jaromíra Langa „Štollova vědecká polemika proti strukturalismu“. Vstali staří bojovníci. Kalendář se vrátil o dvacet let zpět. Štoll byl loni vyznamenán státní cenou Klementa Gottwalda za spis „O tvar a strukturu v slovesném umění“ s náročným podtitulem „K metodologii a světonázorovým východiskům ruské formální školy a pražského literárního strukturalismu“. A Jaroslav Lang se na základě této práce pustil do kádrování české literární vědy.

Jde-li o nábytek, zajímá nás dřevo, jeho zpracování a stav, ušlechtilost provedení, dokonalost tvarů a méně názory Ludvíka Čtrnáctého.

Běží-li o román, zjistí, normalizovaný kritiku, co na tento námět psali Marx, Lenin, Stalin, Gottwald, Husák, Bilak — Indra, ba i rezortně příslušný klasik marxismu — leninismu, soudruh František Vopička z románového oddělení ústředního výboru Komunistické strany Československa. Zapomeň, co utrousili Balzac, Hemingway, Čapek a jiní revizionisté, a drž se Jiřího Hájky z Tvorb, toho, co nenapsal tu nesprávnou detektivku, ale zato o románech cituje naše klasiky. Ševče, drž se politiky a nefušuj do bot!

J. Dresler

Kam na dovolenou?

Ani letos se většina Českoslováků nedostane do ciziny na dovolenou tam, kam by chtěla. Pasová i devizová omezení dovclují vycestovat na Západ se skrovnými financemi jen zlomku zájemců. Ostatní zůstanou buď v republice nebo se spokojí se „spřátelenými“ zeměmi. Tak například do Bulharska se chystá kolem 400.000 lidí.

Konec pivovaru

Spolu se skryvkou nových uhlíkových ložisek severočeských povrchových dolů odchází i starý Mošt. Nedávno proměnili odstřelovači v suťtiny mostecký pivovar, kde se vařil známý český mok více než 500 let. Nový pivovar se staví v nedalekém Sedlci.

JIŘÍ POPPER VYHRÁL NEW YORK

Je vždycky nesnadné uhodnout předem počet návštěvníků na nový, nevyzkoušený podnik. V podobné situaci byli pořadatelé večera s Jiřím Popperem, který byl pořádán ve Slovenské sokolovně v Astorii. Na váhu padalo mnoho faktorů: pátek večer, to jest počátek weekendu. Konec dubna, to jest čas, kdy spousta lidí odjíždí nakonec týdne do přírody. Náhlý prudký déšť, to jest okolnost zhoršující řízení vozu pro lidi nebydlící bezprostředně v okolí Astorie. Ale také: Jiří Popper, jeho popularita. A program, s nímž do New Yorku přijíždí.

Lidi přišlo na dvě stovky, mnohem víc, než se čekalo. A rovnou řekneme, že to byla Popperova zásluha, síla jeho popularity. A neméně rovnou řekneme, že úspěch večera, veliký, spontánní, je také třeba připsat na jeho konto.

Popper tentokrát svému obecenstvu nezazpíval, pověsil pěveckou kariéru, jak řekl, definitivně na hřebík, a to byla škoda, protože si ho pamatujeme jako zpěváka s měkkým avšak výrazným hlasem krásné barvy, který vždycky dovedl zharmozovat obsah slov s melodií — vlastnost, která mnoha moderním zpěvákům není dána.

Jiří Popper tentokrát vystoupil v úloze, v níž jsme ho neznali, o níž jsme vlastně ani nevěděli, že mu bývala tak blízká. Představil se jako člověk hluboce politicky angažovaný, hluboce vlastenecky citící, jako emigrant v tom nejpositivnějším smyslu slova. Přijel předvést a propagovat desku, jejíž finanční výtěžek částečně přispěje na místech nejpotřebnějších. Desku třinácti československých protestsongů, nazpívaných předními českými zpěváky, z nichž mnozí dnes nesmějí zpívat a žijí doma dosti ubohou existencí. Protestsongy na desce jsou humorné i vážné a tvoří vpravdě historický dokument nálady národa v okupačních a pookupačních dnech. Vyvolávají úsměv a slzy a odhodlání a vztek. Pochopitelné lidské pocity.

Na jejich působivost nic neubrálo těch pět let od jejich vzniku. Zdálo se nám dokonce, že právě tento časový odstup některým textům propůjčil hlubší dopad. A tak posluchači každou jednotlivou píseň odměňovali potleskem — zjev, který při prostém přehrávání gramofonové desky je jistě neobvyklý.

Poněkud jinak působil magnetofonový pásek diskuze čs. studentů s čelným představitelem režimu, soudruhem Kapkem, který byl dán k dispozici vydavatelstvím Amer. Listů. Jeho vulgární hlas typického polointelidenta, jeho neuvěřitelné ignorantství, příšerná čeština a demagogie vyvolávaly mezi obecnstvem (a, jak bylo na pásku slyšet, i mezi pražskými studenty) salvy smíchu. Ale mráz šel po zádech, když jsme si uvědomili, že Kapek, (jež odpovídal na písemné a tedy anonymní dotazy), patří mezi sedm mužů, kteří dnes vládnou Československu.

Mnoho podrobností o zpěvácích a autorech písní jsme se doslechli od Jiřího Poppra, který zasvěceně a vtipně doprovázel desku vlastním komentářem. A tak, snad pro příjemné překvapení z nové Popprovy úlohy jsme mu odpustili, že sám nezpíval. (Mimo jednoho protestsongu na desce.)

Ale opusťme Jiřího Poppra a zahleďme se na obecenstvo.

Převážně mladá a předstřední generace. Inteligenti a intelektuálové. Bylo dost zvláštní vidět tolik kvalitních českých lidí pohromadě a člověka se zmocnila hrdost a lítost zároveň. Hrdost nad tím, že je československý národ v cizině reprezentován svými nejlepšími příslušníky. A lítost nad tím, že nejlepší příslušníci českého národa jsou nuceni hledat nový domov v cizině ...

A nakonec reportáž ještě několik slov. Celý večer byl jasným dokladem, že je omyl, že naše nová vlna exulantů nemá zájem stýkat se s ostatními krajany. To je jedna z věcí, kterou jsme chtěli uspořádáním večera dokázat. Překvapující návštěva byla ještě navíc i dokladem trpělivosti návštěvníků, kteří přes všechno nepohodlí (nedostatek místa, špatné větrání atd.), měli pochopení i pro obtíže pořadatelů. Jsme jim za to vděční, děkujeme jim a slibujeme, že přišli jim vše, co se lepší organizace týče, vynahradíme. Jsme po pátečním večeru pevně přesvědčeni, že existence našeho života v této zemi není ohrožena — musí ovšem být organizována zdaleka jinak — než si celá řada vedoucích funkcionářů hlavních našich krajanských organizací představuje. A také děkujeme za plné pochopení vedení Slovenské sokolovny v Astorii.

Vydavatelství Amerických Listů

Magnet. zdravotní náramky

Aimanté z Japonska — vynikající impulsátor pro krevní oběh. Sníží vysoký krevní tlak! Vhodný pro ženy od 30 a muže od 40 let. • Vyžádejte si prospekt nezávazně a zdarma! Pište česky nebo slov. Exklusiv-Wohnen, Neuhausstr. 71, CH-8500 Frauenfeld

Starý a nový svět...

Vždycky kolem 1. máje, svátku skutečně poctivé lidské práce, svátku, při němž se má vzpomínat i těch, kdo v boji za lidská práva přinesli opravdové oběti i kdo pro ně stále nasazují síly — tehdy se vždycky probudí k nebývalé aktivitě i slovachtiví propagandisté všeho druhu. Někteří hromadí známé fráze bez ostychu, jednu za druhou. Jiní se pokoušejí vymýšlet fráze nové. A pak jsou další, obzvláště povedení — kteří mísí — ve svých vlastních čtech dovedně — ony staronové fráze s rádobý básnickými obraty. Tak se například rozněžnila náměstkyně ředitele pražské televize už o velikonočních. Ve své nové náladě zalitovala, že se "neumíme zastavit v obdivu nad zázrakem klíčiho semena a barevností prvních kvítků, statečně se bránících opožděným sněhým vločkám". (Konec prvního citátu.) Není nám prý mnohdy dopřáno pozorovat přeměnu přírody "ze zamklé zimní uzavřenosti do rozkvetlých petrklíčů, narcisů a fialek, do jásavého zpěvu ptactva".

(Konec druhého citátu.) Více-ředitelka se pak ještě zastala kluků, kteří si bezstarostně hrají "věčně se opakující hru jara v kuličky", ale tím s poezií skoncovala. Pak ji ztvrdly rysy a zaútočila. "Starý svět" prý opět ukázal svou pravou tvář, své pokrytectví a pozlátku. A jako důkaz uvedla vězně z jiho-vietnamských zajateckých táborů, kteří byli nedávno propuštěni, jsou zdecimováni a — "není vlastně vhodné nazývat je ještě lidmi". (Konec dalšího citátu.) Tenhle prudký stříh, k němuž se zástupkyně televizního šéfa odhodlala, se sebou ovšem nese — jak by už měla vědět, byť není ve svém oboru vyškolenou odbornicí, velké nebezpečí. Je založen na kontrastu. A vyvolá v člověku hnutí myslí, které už pak těžko zastavit. Ano, není to skutečně nic pěkného vidět, jak z věznic vycházejí lidé, kterým přinejmenším ušlo kus normálního života. Je právě tak nemilý pohled na trosky, které se vrací ze sibiřských koncentračních táborů. O to nemilejší,

že není do celého světa přenašena televizními vysíláči, ale naopak pečlivě skrývána před zraky spoluobčanů, jak ve vlastní zemi, tak na celém světě. A se stejnou ne-libostí by se každý poctivý člověk — kdyby mu to příslušný režim umožnil — díval na to, jak se z Ruzyně a z jiných československých "rekreačních středisek" vrací nemocní lidé, kteří už — třeba pro jakýsi nezveřejněný rukopis — nemocní do vazby přišli a tam, stranou potřebné léčebné péče, se jejich choroba podstatně zhoršila. Což jsou všechno případy, jak víme všichni včetně paní náměstkyně, prokazatelné a prokázané. A to jsme, prosím, ještě obešli jeden z nejjemnějších způsobů, jak se "první socialistická velmoc" zbavuje opozičníků — podle starých, vyzkoušených carských zvyků je nezavírá do vězení, ale do bláznovců, a to do takových speciálních ústavů, proti nimž se zřizovatelé mučiren z románů Fjodora Dostojevského musí v hrobech závistí nepřestajně obracet. Pacienty — kteří odtud vycházejí, skutečně — vraťme se k citátu — "není vhodné nazývat ještě lidmi". Jejich zničení bylo důvodem, proč je do ústavu vsadili. Předmájová horlительka má v jednom pravdu: starý svět ukazuje svou pravou tvář. Novodobí byrokrati, když nosí na vlajce kdysi progresivní znamení dělnického hnutí, se v ničem neliší od svých nejtemnějších předchůdců, ba kolikrát je v krutosti a cynismu ještě předci. "Pokrytectví starého světa nezná studu," — soudí naše autorka. A věru — páni na východoevropských hraděch (nad tou či nad onou řekou) jsou věrnými dědici přetvářky svých historicky vyřizovaných předchůdců. Jedná naděje prostého člověka — i ta naděje májová — spočívá v jistotě, že dějiny jdou i teď nezadržitelně dál. Zcela bez ohledu na svalnaté propagandistické fráze.

M. S.

Ohrožená papírna

Severočeské papírny ve Štětí jsou největším čs. výrobcem novinového papíru, pytlů, lepenky a obalů. Za různé neekonomické staré provozy se má teď za 3 miliardy korun dobudovat nový kombinát, jehož první závod měl být spuštěn letos v září. Podle stavu výstavby se však sotva podaří zahájit provoz před příchodem zimy.

Takový výpadek už plánované produkce by přišel čs. národní hospodářství na víc než 3 miliony dolarů. Důvod: chybí projekty, materiál, lidé.

PODIVUHODNÁ NABÍDKA

Vypadalo to jako zásadní hostina. Stoly se prohýbaly kulínáři specialitami — vodka tekla proudem stejně jako šampaňské, kaviaru byly vrchovaté mísy. Odehrávalo se to v předním moskevském mezinárodním hotelu za střídavých zvuků ruských lidových melodií a nefalšovaného jazzu. Hostiteli byli představitelé sovětské vývozní obchodní společnosti Technoexport, a hosty představitelé západoněmeckých hospodářských a obchodních firem. Bylo veselo, až bujaře, ale náměstek předsedy Technoexportu Leonid Michajlovič Andrejev nebyl pod vlivem vodka, když prohlásil, že "Sovětský svaz je ochoten dodat Německé spolkové republice okamžitě a ve velkém množství obohacený uran. Mohli bychom za tímto účelem uzavřít dlouhodobou smlouvu až do roku 2000."

Všichni víme, k čemu hlavně je obohacený uran dobrý. Lze z něho vyrobit výbušninu pro atomové pumy. Co je v této souvislosti na sovětské nabídce Bonnu nejfantastičtější, je fakt, že samotný Bonn zatím dobrovolně odmítal vyrábět ve vlastních laboratořích obohacený uran jako důkaz, že jeho vojenská politika je pouze obranná a, že se Bonn rád spokojuje tím, že se jaderné zbraně mají v rukou jeho spojenci, zejména Američané. Obohacený uran — palivo západoněmeckých atomových elektráren, musí přitom Bonn dovážet za ne zrovna nejvýhodnějších podmínek z USA. Sovětské podmínky jsou prý mnohem příznivější.

Fakt o obranných cílech západoněmecké republiky Moskva odjakživa před svým obyvatelstvem tajila — víme z vlastní zkušenosti, že se i československý tisk jen hemžil po dlouhé a dlouhé roky povídáním o "západoněmeckých militaristech a revanšistech", kteří chystají atomový útok na socialistický tábor — ostatně i samotná okupace v roce 1968 byla mimo jiné motivována "přímým ohrožením Československa západoněmeckými militaristy." Dokonce ještě dnes se v československém tisku dočtete, že za takzvanou mírovou politikou vládní západoněmecké koalice se skrývá vyčkávací militarismus — neonacismus a revanšismus.

A nyní tedy přišel Leonid Michajlovič Andrejev s docela novým názorem na věc. Nabízí západním Němcům obohacený uran do roku 2000. Přes údajné nebezpečí obnovy západoněmeckého militarismu. Přes trapnou situaci do které se dostala československá vládní propaganda, když sotva pět let po vojenském zásahu socialistických zemí v Československu,

kteří "bylo ohroženo neonacistickým útokem," nabízí Moskva tímto "zákeřnému útočníku" obohacený uran.

Sovětská nabídka Západnímu Německu vyvolává celou řadu otázek. Jsou zajímavé zvláště z hlediska Československa. Je to například problém československého příspěvku k výstavbě sovětského jaderného průmyslu, který se dnes ukazuje být neobyčejně lukrativní. Mohli by sověti nabídnout Němcům technologický proces obohacování uranu, kdyby sami neměli k dispozici už po dlouhá desetiletí, mírně řečeno, "za velmi výhodných podmínek" — československý uran? A: nebyl by myslitelný takový trojstranný obchod: Československo by dodalo Německé spolkové republice svůj uran za ceny běžné na světovém trhu. Ten by pak mohl Sovětský svaz obohatit pro Německou spolkovou republiku ve svých laboratořích. Československo by z toho nevyšlo špatně, rozhodně lépe, než za nynějších podmínek víceméně "přátelského" dodávání svého uranu Sovětskému svazu.

Stejně choulostivé jsou otázky související s kompensacním obchodem, který sověti nabídli Spolkové republice. Západoněmecký průmysl by totiž za obohacený uran mohl postavit v západních oblastech Sovětského svazu šest atomových elektráren v ceně šesti miliard marek.

Proč vlastně činí Moskva takovéto nabídky, když má k dispozici své vlastní jaderné reaktory typu Voroněž? A proč se v Československu mají stavět jaderné elektrárny s reaktory typu Voroněž, jestliže sověti hodlají pro svou vlastní potřebu přivést reaktory západoněmecké?

Počkáme s odpověďmi až budeme vědět víc o konkrétních výsledcích podivuhodné nabídky Moskvy Bonnu.

Chceš, nechceš — musíš

Ještě si vzpomínáme na "Koreu" a myslíme tím vybírání finančních prostředků na pomoc Severní Koreji za oně dálnévýchodní války. Tehdy se o "dobrovolné příspěvky pracujících" staraly československé odbory a výhrůžkami zcela nezakrytými vymáhaly určité procento z platu. Dnes se v ČSSR děje něco podobného — obdarovaný je tentokrát Severní Vietnam. Jak oznámil ÚV Národní fronty — aniž by se něčeho ptal — rozhodli se čs. občané, že svými dobrovolnými příspěvky obnoví v Haj-fongu nemocnici československo-vietnamského přátelství, která byla rozbita.

Co schází v komuniké?

Západoněmecký spol. kancléř Willy Brandt zakončil oficiální část svého zájezdu do Jugoslávie. Podepsal se svými jugoslávskými hostiteli společně jugoslávsko-německé komuniké. Bylo v něm vyjádřeno předsevzetí, odstranit všechny problémy, které se v minulé válce a po ní mezi jugoslávskými národy a německým národem vytvořily a prohloubit spolupráci. Má být vypracován program dlouhodobé ekonomické kooperace a obě země chtějí spolupracovat také při potírání terorismu. Pracovní a sociální podmínky jugoslávských dělníků, pracujících v západním Německu, mají být zlepšeny. Západoněmecký průmysl má vybudovat v Jugoslávii nové továrny a Jugoslávii má být usnadněno vyrovnávání zahraničně-platební bilance.

Komuniké zaujalo též stanovisko k problémům mezinárodním: ke konfliktům v Indochíně a na Blízkém východě a ke konferenci o evropské bezpečnosti. Podle jugoslávské tiskové kanceláře Tanjug chtějí obě země pokračovat v úsilí uvolnit mezinárodně-politické napětí a omezit vojenské síly v Evropě. Brandt se vyjádřil pozitivně o jugoslávské zahraniční politice. Uznal, že neangažovaná politika jugoslávské vlády přispívá k evropské politické konsolidaci. O nejožehavější otázce — o úhradě škod — které spáchali na jugoslávském území hitlerovští nacisté a jejich kolaboranti z řad chorvatských fašistů však

není v komuniké ani slovo, ačkoliv řešení této otázky bylo jedním z důvodů, proč prezident Tito Brandta do Jugoslávie pozval, a proč ho přijal s poctami, přesahujícími rámec diplomatického protokolu. Americká tisková kancelář UPI připomněla, že nacisté připravili o život 900.000 jugoslávských občanů a že Jugoslávie žádá od Německé spolkové republiky pro rodiny obětí nacizmu částku dvě miliardy marek. Bonnská vláda však dosud nabízela jen 100 milionů marek. Zdali Brandt na Brioni nabídku zvýšil, nebylo úředně sděleno, ale podle některých západoněmeckých listů jugoslávské hostitele neuspokojil.

Co chce západoněmecká vláda Jugoslávčům dát, nevyšvětil Brandt ani na tiskové konferenci, kterou před odjezdem z Brioni uspořádal. Mluvil dosti všeobecně a vyhýbal se detailům. Řekl, že brionské rozhovory byly velmi užitečné, že Německá spolková republika a Jugoslávie zaujímají k mnohým mezinárodně-politickým otázkám přibližně stejná stanoviska, i přesto že mají jiný společenský systém. Neopomenul však zdůraznit, že západní Německo je a zůstane členem atlantické vojenské aliance. O chystané evropské bezpečnostní konferenci se vyjádřil dosti skepticky. Projel pochyby, že může přispět k rozpuštění vojenských bloků a k politickému sjednocení Evropy.

Vnitřní ruský zmatek

V měsíčníku *Istorija SSSR* vyšla nedávno obsáhlá zpráva, která shrnuje závěry zvláštní komise byra Rady historického ústavu sovětské akademie věd. Tato zpráva se současně objevila i na stránkách dalších sovětských periodik. Zabývá se některými chybnými postoji významných sovětských historiků, kteří v listopadu 1967 uspořádali symposium o ruském proletariátu, jeho složení, boji za osvobození a úloze, kterou při tomto svém osvobození sám sehrál. Některé referáty o revolučních událostech roku 1917 se už tehdy — před šesti lety, objevily ve zkrácené formě v

tisku a jejich autoři se svými názory nijak nenarazili. Jako sborník vyšly přednášky symposia v roce 1970. Toto zpoždění zřejmě rozhodlo; vnitropolitická situace v Sovětském svazu se změnila k horšímu. Došlo k okupaci Československa a k ozbrojeným srážkám na řece Ussuri. Hospodářská situace je neutěšená a Brežněvovo vedení prodělává v současné době další ideologický krok zpět. Situaci zkomplikovalo vydání dalšího historického sborníku — tentokrát o tom, jak došlo v Rusku ke syržení samoděržavi. V březnu loňského roku bylo proto třeba uspořádat jakési protisymposium,

obsazené věrnými vykladači stranické filosofie. Z tohoto protisymposia vzešla komise a z ní nyní zveřejněná zpráva.

Za první sborník je kritizován především akademik Volobujev, který se údajně dopustil dvou chyb. Především, když tvrdil, že se v určité fázi říjnové revoluce z taktických důvodů spojil proletariát s kulaky. Lenin, na jehož výročí stavějí sovětsí historici všechna svá tvrzení, jak víme, nebyl při volbě dočasných spojenců nijak vybíravý, a ani se tím netajil. Jenže v roce 1973 se o tom v Sovětském svazu nemá veřejně hovořit. Druhý omyl, kterého prý se akademik Volobujev dopustil — spočívá v konstatování: "v okrajových oblastech carského Ruska nebyl proletariát připraven na velkou socialistickou revoluci." Ani tohle není letos pravda, neboť, "kdo zaujímá takový postoj, neříká nic jiného, než co tvrdí naši nepřítele" — toto se praví ve zprávě komise. Za chyby v druhé práci, o syržení samoděržavi, je čtenář odpovědným historik Kirijanov, protože napsal, že je třeba rozlišovat mezi spontánní akcí proletariátu a jeho třídním uvědoměním — které, podle marxistické doktríny, řídí všechno jeho akce. A opět: proletariát se, podle usnesení komise, nikdy nechová spontánně, neboť to by snižovalo úlohu strany v revoluci.

Kritici vydaných sborníků dále zdůrazňují, že úkolem socialistického historika nemůže být pouze zkoumání minulosti, nýbrž syntéza faktů a postoje stranického vedení ke světové situaci. Dnes se prý opět zostřuje třídní boj, tentokrát ve světovém měřítku; tuto skutečnost je proto nutno zakalkulovat do vědecké práce. Kdo to nedělá, dopouští se, vědomky nebo nevědomky, odideologizování a odpolitizování vedoucí role proletariátu v období říjnové revoluce. A to prý dělají především takzvaní buržoasní historikové. Sovětsí historikové si to nemohou dovolit už z jednoduchého důvodu: jejich argumentace by zneužili revisionisté a třídní nepřítel!

K tomu je sotva třeba dodávat komentář. Podívejme se raději, jak to vypadá s autory kritizovaných prací. Kritizovaní vědci se protia podobné vulgari. Akademik Volobujev prý přednesl jen povrchní a nedostatečnou sebekritiku. Bude to mít zřejmě neblahé následky, protože je zároveň ředitelem Ústavu dějin Sovětského svazu, a strana tentokrát potřebuje viníka. Strana, jak se dodává ve zprávě, v současné době usiluje o zlepšení pracovní atmosféry mezi zaměstnanci

Zajímavosti ze světa

Stávka japonských železničářů a zaměstnanců v dopravě, která na několik týdnů doslova ochromila celou zemi, skončila dohodou s vládou. • 25-ti svazkové dílo všech děl skladatele Dmitrije Šostakoviče bude v příštích šesti letech vydáno v Moskvě. • Za "kulturní revoluce" v Číně, v letech 1966-69, se prakticky rozplynuly odbory. Nyní hlásí Peking, že činnost odborů byla znovu zahájena. • V Ravenně deseti leté dítko našlo na poli bronzovou sošku starou nejméně dva tisíce let. • Příslušníci Lidové revoluční armády a Ozbrojených sil osvobození obsadili v Buenos Aires tři nádraží, zapálili vojenský autobus a provedli několik podobných "revolučních" činů, než je policie zatkla. • Po několikaletém klidu, kdy iráckým židům bylo dovoleno se stěhovat do Izraele, anebo kamkoli jínam, začal v Iráku protižidovský teror. Mnoho mužů z už nepatrné židovské kolonie v Bagdádu bylo odvečeno, a jejich osud je zcela neznámý. • Jižní Korea zvyšuje počet svých vyslanců ze 46-ti na 56. Zvyšuje také počet zaměstnanců na svých zahraničních zastupitelstvích. • Brazílie a Paraguay podepsaly dohodu, podle které společně postaví gigantickou přehradu a vodní elektrárnu na řece Parana, která tvoří přirozenou hranici mezi oběma zeměmi. Projekt bude stát dva miliardy dolarů a má být dokončen kolem roku 1980. • Po třiatváctileté přestávce vznikne brzy v Pekingu opět americká kolonie. Bude čítat asi sto osob, včetně žen a dětí zaměstnanců amerického zastupitelství. • Vědecký tým university v Utahu sestavil poprvé na světě laserový rentgenový paprsek, což znamená otevření nových možností výzkumu ve všech oborech medicíny, včetně výzkumu rakoviny. • Nejvyšší muž světa, Američan Henry Hite z Chicaga, měřící 8 feetů, 2 inče, musí svoje auto řídit ze zadního sedadla. • Bangladéš konečně svolil propustit ze zajetí 90.000 pakistánských válečných zajatců. • Před realizováním je kanadsko-česká dohoda o vzájemné dlouhodobé výměně lékařů. • Zemětřesení o síle 6.2 Richterovy stupnice postihlo Havaii. Oběti na životech nebyly. • Santiagom hlavní město Chile, se na několik hodin stalo divokým bitevním polem. Trvdé rvačky vypukly mezi oponenty a zastánci marxistické vlády presidenta Allendeho. • Itálie je paralyzována stávkou práčovních zaměstnanců. • Neobvyklá vedra — 108 stupňů — postihla Indii současně s poruchou dodávky elektřiny, což znamená nedostatek vody, nejen světla. Potrvá-li situace, dojde nejspíš k vládní krizi. •

Praha dohání co zameškala

Československo svou ochotou ke kompromisu se Západním Německem čelí nebezpečí, že by podruhé v období západoněmecké politické iniciativy zmeškalo příležitost připojit se ke všeobecnému uvolnění. Poprvé se to Československu přihodilo s čátkem šedesátých let, kdy si Bonn vyměnil obchodní mise s Varšavou, Bupadeští, Bukureští a Sofií, k čemuž v případě Československa došlo až v roce 1967. Také ve fázi nové výchozí p litiky, zahájené v roce 1969, bylo Československo na konci tabulky, a pro svou těžkopádnost se dostalo nejen pod tlak Maďarů a Bulharů, kteří chtěli už konečně navázat se spolkovou republikou plně diplomatické styky, ale dostalo se i do rozperu se sověty, když si Brežněv nechtěl dát narušit svůj rozvrh politických zájezdů váhavostí Prahy.

Je v celku ironií, že vyrovná-

ní mezi Prahou a Bonnem dává na sebe tak dlouho čekat, protože právě mezi těmito dvěma zeměmi nikdy neexistovaly územní spory. Na československé straně překážela dřívějšímu vyrovnání jak napsal oněch západoněmecký list *Die Zeit*, "vášeň nacionalistické mytologie, která se projevovala v nehistorickém požadavku vyhlašovat něco, co se skutečně stalo, zaneč, co se nikdy nestalo". Na západoněmecké straně byla brzdou, opět citujeme *Die Zeit*, "německá národní vášeň juristické pedantérie".

Nyní, jak se zdá, se konečně našel rozumný kompromis. Nalezená formule totiž neodsuzuje pouze Hitlerův diktát z roku 1938, ale i moskevský diktát z roku 1968. Vždyť totiž i tento diktát se uskutečnil za porušení československé suverenity, a je tedy před historií neplatný.

SPORT

V odvetném semifinále Evropského poháru podlehl fotbalisté Sparty italskému mužstvu A. C. Miláno 0:1. Protože i první zápas v Miláně skončil vítězstvím Italů, byla Sparta ze soutěže vyřazena. Účast v semifinále této vrcholné evropské soutěže je však pro Spartu a českosl. fotbal úspěchem. Střetnutí v Praze na Letné sledovalo téměř 40.000 diváků (vyprodané stadium). Ve finále Evropského poháru se A.C. Miláno střetlo s anglickým Leeds United.

V dohrávaných zápasech I. fotbalové ligy zvítězil bratislavský Slovan nad Prešovem

1:0 a Nitra porazila Zbrojovku Brno 4:0. Další zápasy: Žilina-Slavia 3:0, Zbrojovka-Teplice 3:0, Prešov-Třinec 3:1, Slovan-Košice 0:1, Hradec-Nitra 3:0 a Lokomotiva-Plzeň 2:0. Tabulku vede Tatran Prešov s 28 body, následován VSS Košicemi s 26 body.

NEW YORK COSMOS

New York Cosmos, loňský mistr profesionální fotbalové ligy NASL, sehrál v Mexiko City mezinárodní zápas s předním mexickým mužstvem America, kterému podlehl těsně 1:2. 35.000 diváků, kteří očekávali vysokou výhru svého mužstva, bylo překvapeno výborným výkonem Cosmosu, který hlavně v druhém poločase dominoval hru, když 15x ohrozil mexickou branku, zatímco Mexičané vystřelili pouze třikrát. N. Y. Cosmos sehraje svůj první mistrovský zápas již tuto neděli 6. května ve 3 hod. odp. l. s Rochester Lancers na Hofstra stadionu nedaleko Nassau Colisea v Uniondale, L. I. —pza—

Režim stále tvrdší

Nejnovejší československou neblahou novinou je návrh zákona o takzvaném "ochranném dohledu". Návrh vychází z myšlenky, že trest má vinníka nejenom potrestat, ale i převychovat — a kdo se převychovat nedal, má být podle zákona o ochranném dohledu podroben i na svobodě policejní kontrole: má být povinen oznamovat údaje o zdravích své obživy, má předem hlásit, chce-li se vzdálit z místa svého trvalého bydliště, může mu být zakázána návštěva určitých míst, podniků a shromáždění nebo pobyt na určitých místech.

Toto opatření by bezpochyby vytvořilo novou kategorii zvlášť "ostře sledovaných" občanů. Ještě jiná novela se objevuje v československém zákoníku: má zpřísnit postihy trestných činů vyzvědačství, opuštění republiky a zběhnutí do ciziny. V přípa-

dě trestního činu zběhnutí do ciziny pomocí vzdušného dopravního prostředku nebo prostředku bojové techniky, se má zpřísnit trestní postih až k trestu smrti.

Že mezi výši trestu a odstrašujícím účinkem není přímá souvislost, je už celkem nepochybné vědecké zjištění. Ale považlivá je i okolnost, že se má ztřísnit postihy trestných činů, jejichž interpretace podléhá politické libovůli.

Budoucnost rudných dolů

Ložisko Rudných dolů v Banské Štiavnici — olovo, zinek, měď — patří k průměrným. Dnes je řádově 7 — 10 kilometrů dlouhé; lze je připadně rozšířit na 15 — 20 km. Podle všeho na nátlak z Moskvy se v tomto rozšiřování nepříliš efektivní těžby bude pokračovat. Starý závod těžil ročně kolem tisíce tun rudy s průvodním ziskem vedlejších produktů — zlata, stříbra a chromu. V novém závodě se má do roku 1980 těžít a zpracovávat až 300.000 tun rudy ročně. Podrobnosti tak rozsáhlého projektu oznámeny nebyly.

institutu akademika Volobujeva. Což jistě neznamená nic menšího, než, že soudruh akademik se bude muset brzy pohlednout po jiném zaměstnání. Šežene-li vůbec nějaké...

APATIE KE KULTUŘE

Český ministr kultury — jak se říká — potkal Abraháma. Každému bližnímu je v takové chvíli správné popřát dobrého zdraví. Ministr dostal navíc jedno z vyšších státních vyznamenání. A zde nutno podotknouti, že ne jedno z nejvyšších. Ono to přece jen v kultuře neklape tak, aby se kolem jejího správce mohla dělat příliš hlučná sláva. Očiti svědci to vidí nejlepe.

Rezhlasový reportér si například pozval k mikrofonu uměleckého ředitele Divadla Vítězslava Nezvala v Karlových Varech, který je zároveň delegátem připravované okresní stranické konference. Ředitel, který se prý zabývá víc uměním než kulturní politikou (a za tohle tvrzení by nejspíš měl jít na základní školení, kde se učí, že "vše souvisí se vším"), chce na konferenci hovořit o "výsledcích angažované činnosti" svého divadla. A shodl se s reportérem, že k takovým výsledkům — byť jiné neuvedl — patří fakt, že "karlovarské divadlo zavedlo do svého repertoáru sovětské hry". — "My dneška", praví ředitel, "máme takové úzké styky se sovětskými autory, že od nich přímo dostáváme hry, takže my si nemůžeme stěžovat na nedostatek sovětských her".

Aniž by dále rozvedl, kdo si v Československu na nedostatek tohoto druhu stěžuje, oznámil divadelní funkcionář, že jeho scéna má pro příští sezónu v plánu čtyři československé premiéry, z čehož jsou tři sovětské. A znovu to všechno označil za jedinou správnou cestu. To už zřejmě ani reportér nevydržel a zavedl řeč na to, v čem jsou "slabiny v současné práci umělecké fronty". A karlovarský ředitel — aniž hnul brvou — odpověděl stejně přímo: "V nedostatku českých současných novinek. Naši autoři nám nepiší a divadlo nemůže existovat bez současných témat, poněvadž hrát jenom klasiky, přenášet něco z minulosti, by zna-

menalo, že bychom se mohli stát za chvíli nějakým muzejním institutem, který je odtržen od současnosti a neměl by naší přítomnosti co říci!"

Nebot' taková je opravdu skutečnost. Československé divadlo nemá současných her, které by — i jak se říkávalo v ústředních usneseních — palčivě zasáhly do žhavé současnosti. Stejně jako literatura nemá nových děl — která by vycházela z dnešní duchovní atmosféry společnosti, vyjadřovala ji, odpovídala na otázky, které visí ve vzduchu a na něž si každý nachází svou — podle vlastních schopností přesnější či mlhavěji formulovanou — odpověď. Podobně je na tom film, výtvarnictví, žurnalistika. Československý duchovní život, jak to veřejně zformulovala celá řada zahraničních pozorovatelů, od prostých novinářů po přední spisovatele a kulturní pracovníky, se rovná (alespoň v připouštěné, viditelné podobě) smutné pustině. Jeho stagnace, jak všichni vědí,

nepřišla ovšem sama sebou. Nejde o nějakou vývojovou etapu v logické křivce, kdy se jednou něco víc daří a jindy méně. Československá kultura byla umlčena v plném rozběhu a ve slibném stádiu před téměř pěti lety. Nejprve hrubým zásahem zvenčí a pak jeho důsledným praktickým rozvedením, jehož prováděči podnes vymýšlejí figle a kličky, kterými by dokončili dílo zkázy. Když nemají díla prvního a druhého řádu (protože jejich tvůrci se odmítají podrobit nátlaku na úrovni z doby kamenné), spouští se s nálevem třetím až dvacátým. Když nemají vůbec nic, obrátí se k velkému bratru (protože jinak není příliš dovoleno se obracet) a tam posbírají, co se dá. A výsledek? Jako v celé společnosti panuje i ve vztahu občana k dnešní oficiální kultuře apatie. Nebot' — jak to řekl ředitel karlovarského divadla — je odtržena od současnosti — a hlavně — nemá co říci naší přítomnosti.

MS

POUHÝ DOPIS NESTAČÍ

Pisemné vyrozumění z Moskvy do Washingtonu, že sovětské instance zastaví vybírání daně od židů, kteří chtějí emigrovat ze Sovětského svazu do Izraele podle Reuterovy zprávy nepostačují k tomu, aby odvedlo americké senátory od jejich rozhodnutí blokovat americké obchodní úlevy pro Sovětský svaz. President Nixon měl porady s vůdci obou velkých amerických politických stran a se senátory, podporujícími iniciativu demokratického senátora Jacksona, který pro politiku ekonomického nátlaku na Moskvu získal podpisy tří čtvrtin svých kolegů a víc než polovici poslanců v domě reprezentantů. President Nixon projevil na schůzce se senátory názor, že celá záležitost by se dala nejlépe vyřídit diplomatickou cestou. Stou-

penci Jacksonovy iniciativy setrvávají na stanovisku, jež vyjádřil například republikánský senátor Javits, že dokud "sovětská výjezdní daň zůstává v zákoně, může být rozhodnutí vybírat ji anebo ne libovolně měněno. Jde přitom stejně jen o jeden z prostředků, jímž sovětské úřady zbavují občany možnosti emigrace anebo je odrazují vůbec i od toho, podat si žádost. Víme o případech věznění a soudů — pokračoval senátor Javits — víme o výsleších KGB, a případech lidí, kteří ztrátili zaměstnání, a kteří byli zbaveni důchodů.

Vůdce republikánské skupiny v senátu Scott se snaží o kompromisní řešení, poněvadž, jak řekl — jsou v Bílém domě obavy, že akce v kongresu by mohla navodit změnu v současné sovětské politice uvolňování.

Na plnosplavnost Labe

museli letos lodníci Čs. plavby labsko-oderské čekat až do Velikonce. Letošní zima byla za posledních 50 let nejskoupější na vodu. Hladina Labe v Ústí nedosáhla ani jednou normálního stavu 2,5 metrů. Teprve nyní, díky mohutným deštům a pozdnímu sněžení, je v Labi vody mírně nad normál a plavba mohla začít.

Aforismy dne

Pravda nezná hranic! Zato hranice až příliš dobře.

Krajanský oznamovateľ

Navštívite-li Švýcarsko, zastavte se v hotelu BELLEVUE,

Wollerau 25 km od Curychu směrem na Chur — s výhledem na curyšské jezero a vrcholky Alp. K návštěvě restaurace, dancingu, baru a hotelu zve

rodina Vojáčková, (tel. 01-76 02 33).

PSACÍ A POČÍTAČÍ STROJE

pro krajany se slevou — jakož i veškeré opravy zařídí ANTONÍN ZETEK, Illnauerstr. 24, 8307 Effretikon, tel. 025-32 53 08

SERVIS

vašeho vozu zajistí rychle a spolehlivě W. Pisoft, společník fy: AUTO WEISS, Altstetterstrasse 228, 8048 Zürich, tel. 01-62 14 55.

GALERIE AKTUELL

s kvalitními originály, kresbami, grafikou a vzácnými rytinami starých mistrů má sídlo v Göteborgu, Švédsko, majitel JOSEF KAPLAN, tel. 27 79 84 (Organisování výstav po celé Evropě).

Přes UNIONFUNK

v Zürichu seženete českého taxikáře, znalého místních poměrů, památek a vůbec všeho zajímavého.

Volejte 01-47 30 47 a žádejte pana IVANA MÁDRA.

Garage Jana Hofmann,

6908 HEDINGEN, AFFOLTERNSTRASSE 12. — Tel: 01/99 63 23: nová auta všech značek • odtahová služba • nízká hodinová sazba pro opravy pneumatik se slevou.

Architekt Jan Dratva Dipl. Ing.

otevřel po obdržení švýcarské licence projekční atelier. Zajistí: architektonické studie, kompletní projektovou dokumentaci, stavební povolení, financování a provedení staveb. Adresa: Dörlschihalde 45, 8035 Zürich, tel.: 01/35 10 48.

České řeznictví a uzenářství ve Švýcarsku

Debrecínku, turistický, šunkový a šumavský salám, moravské a špišské klobásky, špekáčky, "utopence", jaternice, jelitka, tlačenuku játrovou, českou, ostrou s česnekm a superostrou s paprikou, pražskou šunku, maso všeho druhu a mnoho dalšího řeznického zboží dodá

VÁCLAV ČERNÝ, Sonnenbergstrasse 13, 5400 Ennetbaden, tel. 056-65 731.

KNIHY

všech čs. exilových nakladatelství dodává:

Oskar Krause, CH-8307 EFFRETIKON, Rebenstr. 2

Privat Galerie ve Švýcarsku

vystavuje díla předních exilových výtvarníků — sjednejte návštěvu. Telefon — 052/324176 — Švýcarsko

CITY TOURS vám nabízí:

Sportovní prázdniny pro děti v rakouském

USA-New York 26. 5.-3. 6. Fr. 989.—
Řím-autokarem 30. 5.-3. 6. Fr. 295.—

Společné dovolené v Izraeli, na Rhodosu, na Korsice a ve Skandinávii

Krátkodobé letecké zájezdy do Athen, Londýna a Istambulu.

Zástupce CITY TOURS p. O Švabenský, Infargweg 1, 8610 Ulster, tel. 01/87 08 53 — v sobotu dopol. v Shop Ville (podchod u hlavního nádraží) tel. 01/27 12 31 vám dá veškeré informace, české programy atd.

Your New York Life Agent

SALOMON DAVIS

NEW YORK LIFE INSURANCE COMPANY
2 PEN PLAZA, N. Y. C.; N. Y. 10001
TEL. LO 4-2770

• LIFE INSURANCE • PENSION PLANS • ANNUITIES
• GROUP INSURANCE • HEALTH INSURANCE

(Clip out and mail to agent)

I am interested in:

Life Insurance ☐

Health Insurance ☐

Retirement Income ☐

Mortgage Protection ☐

Name Age

Address

Phone No. City